

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी
चम्पादेवी गाउँपालिका-६, ओखलढुंगा

मिति २०८२/०७/२८

सोह्रौं क्याम्पस सभामा प्रस्तुत प्रतिवेदन

आदरणीय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि, क्याम्पस सभाका सदस्य ज्यूहरु ।

१. क्याम्पसको पृष्ठभूमि

ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस ओखलढुङ्गा जिल्लाको सदरमुकामबाट करिब ३६ कि.मि. पश्चिम भागको चम्पादेवी गा.पा. वाड नं. ६ घोराखोरीमा रहेको छ । जनताको सहभागिता र जनसमुदायकै सहयोगमा यस क्याम्पसको स्थापना भएको हो । त्रि.वि. शिक्षाशास्त्र संकायबाट वि.सं. २०६५ साल माघ १३ गते सम्बन्धन लिई विधिवत् रूपमा वि.सं. २०६५ साल फागुन २९ गते उद्घाटन भएको हो । श्री ज्ञान प्रकाश मा.वि.को पृष्ठभूमिमा रहेर पठनपाठनलाई अगाडि बढाइरहेको ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस यस भेगको उच्च शिक्षा विकासको कोशेढुंगा सावित भएकै छ ।

यस क्याम्पसले उच्च शिक्षाको स्थानीय र राष्ट्रिय आवश्यकता पूरा गरी आजको जटिल विश्वको विविध समस्याहरूसँग जुध्न सक्ने सक्षम जनशक्ति निर्माणको निमित्त समय सापक्ष गुणात्मक र व्यवहारिक शिक्षा प्रदान गर्ने लक्ष्य लिएको छ । त्रि.वि.वि. मापदण्ड पूरा गर्नु पर्ने र भौगोलिक विकटता, आर्थिक रूपले पिछडिएका समुदायबाट व्यवस्थापन गर्ने गरी आर्थिक व्यवस्थापन गनुपर्ने जस्ता विषयहरु यसका कठिनाईहरु हुन । यस परिस्थितिमा पूर्ण सामुदायिक सेवामूलक दुर्गम ग्रामिण स्तर तथा समुदायको प्रयासमा सञ्चालित यस क्याम्पसले प्रत्यक्ष रूपमा यस भेगका चम्पादेवी, लिखु र सुनकोशी गा.पा. लगाएतका क्षेत्रहरुका विद्यालय शिक्षा (कक्षा १२) पूरा गरेका विद्यार्थीहरु तथा शहरी र महगो क्याम्पसमा पढ्न तथा अध्ययन गर्न आर्थिक पहुँच नभएका विद्यार्थीहरुलाई शिक्षाशास्त्र संकाय अन्तर्गतको स्नातक तहको उच्च शिक्षा घरदैलोमा उपलब्ध गराउँदै आएको छ । विशेषगरी यस भेगका गरिव, दलित, छोरी, बुहारी, जनजाती आदिलाई छात्रवृत्तिसमेत प्रदान गरी उच्च शिक्षा उपलब्ध गराउँदै आएको यहाँहरुलाई सर्वसविदै छ ।

यस गरिमामय घडीमा यस क्याम्पसको स्थापना कालदेखि निरन्तर आफ्नो सक्रिय योगदान र उत्प्रेरण प्रदान गर्नुहुने हाम्रा अग्रज, समाजसेवी, शिक्षाप्रमी प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

भौतिक रूपमा स्थापित हुनका लागि आर्थिक हैसियत सवल हुनुपर्छ । जुन यसको चुनौति हो । यस क्याम्पसले स्थापना कालदेखि नै निरन्तर रूपमा विभिन्न चुनौतिहरु सामना गर्दै आइरहेका अवगत गराउँदछु । तसर्थ यस घडीमा सबै चुनौतिहरुको सामना गर्दै क्याम्पसको भौतिक, आर्थिक, शैक्षिक विकासको निमित्त यहाँहरुको अमूल्य साथ रसहयोगको अपेक्षा गर्दछौं ।

२. क्याम्पसको शैक्षिक अवस्था (शैक्षिक प्रगति)

यस क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थी र उत्तीर्ण प्रतिशत लगाएतका आधारहरुलाई आधारहरु मानेर यस क्याम्पसको शैक्षिक प्रगति अध्ययन गरिएको छ ।

विश्व महामारी कोरोना भाइरसको कारण शै.स. २०७७/०७८ को शैक्षिक कार्यतालिका पुर्ण रुपमा प्रभावित रह्यो । यस क्याम्पसमा शै.स. २०७७/०७८ मा प्रथम वर्षमा ६८ जना विद्यार्थीहरु भर्ना भई रजिष्ट्रेशन कायम गरिएको छ । गत सालभन्दा शै.स. २०७६/०७७ बाट विद्यार्थीहरुको भर्नादरको संख्या बढि रहेको छ । यसरी शै.स. २०७८/०७९ मा प्रथम वर्षमा ५० जना भन्दा बढि भर्ना हुने अनुमान गरिए पनि विभिन्न कारणले शै.स. २०७८/०७९ मा ४२ जना मात्र भर्ना भइ रजिष्ट्रेशन कायम गरिएको छ भने शै.स. २०७९/०८० मा ४९ जना विद्यार्थीहरुको भर्ना भएका छन् । यसरी विभिन्न कारणले त्रि. वि. को शैक्षिक कार्यतालिका प्रभावित भएर दोस्रो वर्षमा नया २ वटा व्याज रहेका छन् । जसमा नया द्वितिय वर्षमा ४९ जना छन् भने पुराना द्वितिय वर्षमा ४२ जना छन् । त्यस्तै तेस्रो वर्षमा ६८ जना, र चौथो वर्षमा ६७ जना गरी जम्मा २७८ जना विद्यार्थीहरु नियमित रुपमा अध्ययनरत रहेका छन् । जसमध्ये छात्राको संख्या १७७ जना अर्थात ६४.३९ प्रतिशत र छात्रको संख्या ९७ जना अर्थात ३५.६१ प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै क्याम्पसको ३ वटा ऐच्छिक विषयहरु नेपाली, अंग्रेजी र जनसंख्या विषयको पठन पाठन सञ्चालन गर्दै आएको छ । यस क्याम्पसको शै.स. २०७९/०८० को बी.एड. चौथो वर्षको नियमित परीक्षामा १९ जना विद्यार्थी सहभागी भएका थिए जसमा ४ जना विद्यार्थी अर्थात २१.०५ प्रतिशत विद्यार्थीहरु उत्तीर्ण भएका छन् भने प्रथम वर्षमा २ वटा व्याज थिए जुन नया प्रथम वर्ष (२०८०) बाट ४९ जना परीक्षामा सहभागी भएका थिए भने जसमध्ये ३४ जना अर्थात ६९.३८ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका थिए भने पुरानो प्रथम वर्ष (२०७९) बाट ४२ जना नियमित परीक्षामा सामेल भएका थिए भने जसमध्ये २६ जना अर्थात ६१.९० प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । द्वितीय वर्षमा नियमित परीक्षामा सामेल ५८ जना थिए जसमा २२ जना अर्थात ३७.९३ प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका थिए । त्यसै गरी तृतीय वर्षमा नियमित परीक्षामा सामेल ५८ जना थिए । जसमा ३३ जना अर्थात ५६.८९ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका थिए । शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. चौथो वर्षको परीक्षामा ५५ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये ४६ जना अर्थात् २१.८१ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । त्यसै गरि शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. तृतीय वर्षको नियमित परीक्षामा ४६ सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये ५ जना अर्थात् १०.८६ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. द्वितीय वर्षको परीक्षामा ४९ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये २१ जना अर्थात् ८२.८५ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । प्रथम वर्ष २०८०/०८१ को परीक्षामा ३६ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये १७ जना अर्थात् ४७.२२ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । शै.स. २०८१/०८२ को प्रथम वर्षको परीक्षामा २५ जना विद्यार्थी सहभागी भएका छन् भने नतिजा आउन बाँकी रहेको छ । शै.स. २०८१/०८२ को द्वितीय, तृतीय र चौथो वर्षको परीक्षा हुन बाँकी रहेको छ ।

२.१ क्याम्पसको विद्यार्थी भर्ना प्रवृत्ति विश्लेषण

यस क्याम्पसको गत छ वर्ष यताको विद्यार्थी भर्ना प्रवृत्तिलाई निम्नलिखित तालिकाबाट विश्लेषण गर्न सकिन्छ ।

तालिका नं. १

शैक्षिक वर्ष	जम्मा भर्ना प्रथम वर्ष	छात्र	छात्रा	जनजाति		दलित		कैफियत
				छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
२०७७/०७८	६८	१७	५१	७	५	-	२	
२०७८/०७९	४२	१४	२८	७	८	२	३	हाल पुरानो चौथो वर्ष
२०७९/०८०	४९	२६	२३	४	५	४	१	हाल चौथो वर्ष
२०८०/०८१	३६	१५	२१	१	१	-	४	हाल तृतीय वर्ष
२०८१/२०८२	२५	१२	१३	३	७	-	१	हाल द्वितीय वर्ष
२०८२/२०८३	४३	३	२३	६	७	३	१	
जम्मा	२६३	८७	१५९	२८	३३	९	१२	

स्रोत: ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पसको भर्ना रजिष्टरबाट

माथि प्रस्तुत तालिका १ लाई विश्लेषण गर्दा यस क्याम्पसमा गत चार वर्षमा प्रथम वर्षमा भर्ना भएका संख्यालाई लिई अध्ययन गर्दा विद्यार्थीको भर्ना दर शै.स. २०७७/०७८ मा ६८ जना रहेको मा शै.स. २०७८/०७९ मा ४२ जना र शै.स. २०७९/०८० मा ४९ र शै.स. २०८०/०८१ मा ३६ जना भर्ना भई रजिष्ट्रेशन कायम भएको देखिन्छ। यसरी शै.स. २०८१/०८२ को प्रथम वर्षमा भर्ना संख्या ५० रहेको छ। शै.स. २०८२/०८३ मा करिब ५२ जना विद्यार्थी भर्ना हुने अनुमान गरिएको छ।

यसबाट विद्यार्थी भर्ना संख्यामा स्थिर नभै केही बढ्ने घट्ने दर देखिन्छ। त्यस्तै कूल संख्या २९४ जना रहदा छात्र १२४ जना अर्थात् ४१.७५ प्रतिशत र छात्रा १७३ जना अर्थात् ५८.२४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यसरी छात्राको संख्या उच्च हुनुमा छोरी बुहारी गाउँमा नै बसी उच्च शिक्षा अध्ययन गर्नुलाई लिन सकिन्छ। त्यस्तै पिछडिएका दलित र जनजातिको संख्या पनि शिक्षाको पहुँचमा रहेको देखिन्छ।

२.२ उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति विश्लेषण

यस क्याम्पसमा नियमित अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति विश्लेषणलाई तालिका नं. २ बाट गरिएको छ।

तालिका नं. २

शै.स.	प्रथम वर्ष		दोस्रो वर्ष		तेस्रो वर्ष		चौथो वर्ष	
	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७५	२५	१६	२२	६	२८	१८	१५	६
२०७६	३३	३०	२४	८	२५	१५	२८	६
२०७७	६८	३१	२६	२३	२२	१५	२४	१३
२०७८	६०	३६	५९	३७		१५	१८	१३
२०७९	४९	४२	२६	३४	५८	३३	१९	४
२०८०	३६	१७	४९	२१	४६	५	५५	१२
२०८१	२५		३२+४५	(३२)परीक्षा हुन बाँकी+४५मा २१ पास	२९	५	४३	१२

स्रोत: नतिजा लेजर ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी

यस क्याम्पसको प्रथम वर्ष, दोस्रो वर्ष, तेस्रो वर्ष र चौथो वर्षका परीक्षामा सहभागी दर र उत्तीर्ण दरको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा शै.स. २०७५, २०७६, २०७७, २०७८, २०७९, ०८०, २०८१ को चौथो वर्षको उत्तीर्ण दर ३० प्रतिशत भन्दा माथि रहेको देखिन्छ।

२.३ स्नातक तह उत्तीर्ण र टिकाउ दर प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा

स्नातक तह उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा प्रथम वर्षमा भर्ना भएको विद्यार्थीले पूरा कक्षाहरू दोस्रो, तेस्रो र चौथो वर्षसम्म टिकन मुस्किल नै रहेको देखिन्छ। यस यस तथ्यले विद्यार्थी टिकाउ दर कमी रहेको पाउन

सकिन्छ । यहाँ स्नातक तह बी.एड. २०७३/०७४ लाई आधार मानि निम्नानुसारको तालिकाबाट विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका नं. ३

भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७३		दोस्रो वर्ष २०७४		तेस्रो वर्ष २०७५		चौथो वर्ष २०७६	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७२	२३								
टिकाउ		२२	१४	२२	१३	१७	९	१५	६
भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७४		दोस्रो वर्ष २०७५		तेस्रो वर्ष २०७६		चौथो वर्ष २०७७	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७३	३३								
टिकाउ		३३	१५	२८	१४	२८	१८	२८	६
भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७५		दोस्रो वर्ष २०७६		तेस्रो वर्ष २०७७		चौथो वर्ष २०७८	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७४	२५								
टिकाउ		२५	३	२२	६	२२	१५	१८	१३
भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७६		दोस्रो वर्ष २०७७		तेस्रो वर्ष २०७८		चौथो वर्ष २०७९	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७५	२५								
टिकाउ		२५	१६	२४	९	२०	१५	१९	४
भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७७		दोस्रो वर्ष २०७८		तेस्रो वर्ष २०७९		चौथो वर्ष २०८०	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७६	३३								
टिकाउ		३३	३०	२६	२३	१९	१५	१९	४
भर्ना साल	भर्ना संख्या	प्रथम वर्ष २०७८		दोस्रो वर्ष २०७९		तेस्रो वर्ष २०८०		चौथो वर्ष २०८१	
		सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	सहभागी संख्या	उत्तीर्ण संख्या
२०७७	६८								
टिकाउ		६८	३१	५९	३७	५८	३३	५५	१२

स्रोत: नतिजा लेजर ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी

तालिका नं. ३ लाई अध्ययन गर्दा स्नातक तह बी.एड. प्रथम वर्षमा शै.स. २०७७/०७८ मा जम्मा भर्ना भएका विद्यार्थी संख्या ६८ जना रहेका थिए । सो विद्यार्थी मध्ये प्रथम वर्षको परीक्षामा ६८ जना सहभागी भए भने ३१ जना अर्थात् ४५.५८ प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका थिए । त्यसैगरी शै.स. २०७८/०७९ को द्वितीय वर्षमा ५९ जना परीक्षामा सहभागी भए भने ३७ जना अर्थात् ६२.७१ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका थिए । शै.स. २०७९/०८० को तृतीय वर्षमा ५८ जना विद्यार्थी सहभागी भए भने ३३ जना अर्थात् ५६.८९ प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका थिए । शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. चौथो वर्षको परीक्षामा ५५ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये ४६ जना अर्थात् २९.८१ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । त्यसै गरि शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. तृतीय वर्षको नियमित परीक्षामा ४६ सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये ५ जना अर्थात् १०.८६ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । शै.स. २०८०/०८१ को वि.एड. द्वितीय वर्षको परीक्षामा

४९ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये २१ जना अर्थात् ८२.८५ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । प्रथम वर्ष २०८०/०८१ को परीक्षामा ३६ जना सहभागी भएका विद्यार्थीमध्ये १७ जना अर्थात् ४७.२२ प्रतिशत उत्तीर्ण भएका छन् । शै.स. २०८१/०८२ को प्रथम वर्षको परीक्षामा २५ जना विद्यार्थी सहभागी भएका छन् भने नतिजा आउन बाँकी रहेको छ । शै.स. २०८१/०८२ को द्वितीय, तृतीय र चौथो वर्षको परीक्षा हुन बाँकी रहेको छ । यसरी शै.स. २०७७/०७८को चार वर्षे बी.एड. प्रथम वर्षबाट चौथो वर्षमा पुग्दा १३ जना विद्यार्थीले पढ्न छाडेको देखिन्छ । सहभागी विद्यार्थीको संख्यालाई आधार मान्दा स्नातक तह उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति बढ्दो क्रममा रहेको तथ्याङ्कले देखाउँछ ।

३. शैक्षिक कार्यक्रमहरु

यस ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी, ओखलढुंगा स्नातक तह शिक्षाशास्त्र संकायमा पढाइने विषयहरु मध्ये मुख्य तीन विषयहरु नेपाली, अंग्रेजी र जनसंख्याको स्वीकृति लिई विशिष्टिकरणका कक्षाहरु सञ्चालन भइरहेका छन् ।

४. शैक्षिक पद्धति

ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस चार वर्षे बी.एड. शिक्षाशास्त्र संकायमा आधारित हुने कार्यक्रमहरु सञ्चालित हुने क्याम्पस हो । त्यसैले यस क्याम्पसले सञ्चालन गरेका विशिष्टिकरण विषयसँगै सम्बन्धित शिक्षाका नवीनतम चिन्तन प्रविधी र पद्धतिको सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक पक्षलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर एक कुशल शैक्षिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने लक्ष्यकासाथ अगाडि बढेको छ । खासगरी प्रयोगात्मक रुपमा Mini Resurch, परियोजना कार्य, समूहगत कार्य, प्रतिवेदन लेखन जस्ता पक्षहरुलाई शैक्षणिक पद्धतिको रुपमा भित्राइएको छ । त्यस्तै प्रायोगिक पाठ्यांश अन्तर्गत रहेको अभ्यास शिक्षणलाई पनि प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिदै आएको छ । खासगरी सूचना संचार र प्रविधिको उच्चतम प्रयोगलाई केन्द्रविन्दुमा राख्ने प्रयास हुदै आएको छ । यसका लागि निकट भविष्यमा नै सूचना र प्रविधिलाई अध्ययन अध्यापनको अभिन्न अंगा बनाउनको लागि एक छुट्टै कार्यक्रम तथा योजना तथा रणनीतिका साथ अगाडि बढिने छ ।

५. क्याम्पसको भौतिक अवस्था

यस क्याम्पसको भौतिक अवस्थालाई निम्न लिखित शीर्षकहरुमा रही अध्ययन गरिन्छ ।

५.१ पूर्वाधार विकास

यस क्याम्पसको पूर्वाधार विकासका लागि क्याम्पस सञ्चालक समितिका अध्यक्ष श्री खड्ग बहादुर कार्कीबाट साविक फूलवारी २ मा क्याम्पसको नाममा मिति २०७१ साल पुस १ गते १३ रोपनी जग्गा प्राप्त भएको छ । क्याम्पसको आफ्नै जग्गा भएपनि हाल आफ्नो भवन बनाएर कक्षा सञ्चालन गर्न सकेको छैन । अहिले श्री ज्ञान प्रकाश मा.वि. कै सम्पूर्ण भौतिक संरचनाहरुको प्रयोग गरिरहेको छ । क्याम्पसको आफ्नै सम्पत्तिका रुपमा २६ कुर्सी, ७ दराज, चार टेबल, ७ वटा सेतो पाटी एउटा सूचना पाटी, १८ वटा डेक्सटप कम्प्युटर, ३ वटा ल्यापटप, ४ प्रिन्टर र १ प्रोजेक्टर आदि सामग्रीहरु रहेका छन् । क्याम्पसको आफ्नो जमिनमा आफ्नै भवन बनाउने रणनीतिक योजना रहेको छ ।

५.२ शैक्षिक सामग्री

यस क्याम्पसमा शैक्षिक सामग्रीको नाममा दैनिक प्रयोगका सामग्रीहरूनै रहेका छन् । अन्य सामग्रीहरूको अभाव भएकाले यसका लागि गा.पा. तथा अन्य संस्थाहरूबाट आर्थिक सहयोग लिई खरिद गर्ने योजना रहेको छ । क्याम्पसको ICT Lab अन्तर्गत ल्यापटप ३, फोटोकपी मेसिन २, डेक्सटप कम्प्युटर १८ साथै इन्टरनेटको पहुच रहेको छ । क्याम्पसको १ लाइब्रेरी रहेको छ । जसमा पर्याप्त पाठ्यपुस्तक तथा सन्दर्भसामग्रीको अभावलाई पूरा गर्ने योजनासाथ अधि बढ्ने रणनीति छ ।

६. क्याम्पसको आर्थिक अवस्था/वित्तीय प्रगति

यस क्याम्पसको नियमित आयस्रोतमा विद्यार्थीहरूको शुल्कबाट प्राप्त हुने रकम नै प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको थियो । आ.व.२०८१/०८२ मा क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीको भर्ना शुल्क, मासिक शुल्क, परीक्षा शुल्क, रजिष्ट्रेसन शुल्क, अभ्यास शिक्षण शुल्क, चारित्रीक प्रमाणपत्र शुल्क आदिबाट भएको जम्मा अम्दानी ४ लाख ९६ हजार ५ सय भएको थियो । त्यस्तै विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट आ.व. २०८१/०८२ मा १६ लाख ३१ हजार ६ सय ४० नियमित अनुदान तथा पुस्तक खरिदमा रु. ४,००,००० प्राप्त भएको छ भने जम्मा एक आ.व. २०८१/०८२ को आम्दानी रु.२५,२८,१४० भएको छ । त्यस्तै मुद्दति खाता नवीकरण नभएकाले ब्याज प्राप्त भएको छैन ।

त्यस्तै खर्चतिर रजिष्ट्रेशन तथा परीक्षा फाराम खर्च, अभ्यास शिक्षण खर्च, परीक्षा खर्च, पाठ्यपुस्तक खर्च, मसलन्द खर्च, नवीकरण, आन्तरीक सुपरीवेक्षण खर्च लगाएतको प्रशासनिक जम्मा खर्च रु.८,३९,११० तथा प्रध्यापक तथा कर्मचारी तर्फ खर्च रु.११,८८,०००., उपकरण खरिद ५,०,००० तथा UGC EQUITY Grant खर्च रु.३,३४,०७० गरी जम्मा रु २८,६१,१८० रहेकोमा जम्मा गरी रु.३,३३,०४०। क्याम्पस घाटामा रहेको देखिन्छ । यस आ.व. मा UGC EQUITY Grant को काम गरिएको तर अनुदान आयोगबाट रकम भुक्तानी नभएको कारण घाटा देखिन गएको हो ।

६.१ वित्तीय स्रोत विश्लेषण

६.१.१ आम्दानी विश्लेषण

यस क्याम्पसको आ.व. २०८१/०८२ को आम्दानी विश्लेषणलाई निम्न लिखित तालिकाबाट स्पष्ट पार्न सकिन्छ ।

तालिका नं. ४

अ.व. २०८१/०८२ को आम्दानी विवरण

विवरण	आम्दानी रु	कैफियत
विद्यार्थी शुल्कबाट	४,६४,५००	स्व आर्जित क्याम्पसबाट
UGC बाट	१६,३१,६४०	नियमित अनुदान UGC बाट
UGC बाट	-	UGC Equaity Grants
UGC बाट	४,००००	पुस्तक खरिद UGC बाट
मुद्दतिको ब्याज	-	नवीकरण नभएकाले
चारीत्रिक प्रमाण पत्र	३२,०००	स्व आर्जित क्याम्पसबाट
सञ्चालन अनुदान	-	
कुल आम्दानी	२५,२८,१४०	

स्रोत: आम्दानी खाता विवरण ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी

६.१.२ खर्च विश्लेषण

यस क्याम्पसको आ.व. २०८१/०८२ को खर्च शीर्षकलाई निम्न लिखित तालिकामा राखी विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका नं. ५

चालु खर्च	पूँजिगत खर्च	कैफियत
अध्यापक तथा कर्मचारी खर्च	११,८८,०००	-
परीक्षा शुल्क	२,११,१४५	
प्रशासनिक खर्च	५,०५,९६५	-
उपकरण खरिद		५,००,०००
छात्रवृत्ति	१,२२,०००	-
UGC Equaity Grants	३,३४,०७०	
जम्मा खर्च	२८,६१,१८०	

स्रोत: खर्च खाता विवरण ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पस घोराखोरी

६.२ लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लेखापरीक्षण टिप्पणी

यस क्याम्पसको स्थापना कालदेखि हालसम्म गरिएका लेखा परीक्षणका प्रतिवेदन अनुसार लेखापरीक्षण टिप्पणी अध्ययन गर्दा लेखा परीक्षणको क्रममा क्याम्पसको लेखा तथा हिसाब किताव प्रचलित कानून तथा नियम अनुसार राखिएको प्रतिवेदनमा प्राप्त भएको छ । लेखा परीक्षक ले स्रोतहरु कटाउनु पर्ने करहरु कटाई, सम्बन्धित राजस्व कार्यालयमा दाखिला गरेको तथा संस्थाको हिसाब किताव प्रचलित कानून अनुसार राखेको लेखापरीक्षण टिप्पणीमा सुझाव दिइएको छ ।

७. क्याम्पसको सामाजिक अवस्था

यस क्याम्पसको स्थापना र सञ्चालन समुदायले नै गरेको हुँदा क्याम्पस र समुदाय बीचको सम्बन्ध पारस्परिक तथा घनिष्ट रहेको देखिन्छ । यस क्याम्पसले आफ्ना समस्या अभिभावक रहेको क्याम्पस भेला बोलाएर राख्ने गरेको छ । २०८२।०७।२८ गते क्याम्पसले आयोजना गरेको अभिभावक भेलामा बरिव १५० जना अभिभावकहरु उपस्थित देखिनु पनि र क्याम्पस सञ्चालक समितिको निर्णयले पनि क्याम्पस र समुदाय बीचको सम्बन्ध राम्रो देखिन्छ । साथै यहि २०८२ साल कार्तिक २८ गतेको अभिभावक भेला तथा क्याम्पस सभाले पारित गरेको आर्थिक सामाजिक तथा शैक्षिक क्षेत्रको सवल पक्ष र दुर्बल पक्ष निम्नानुसार रहेको छ ।

८. क्याम्पसका सवल पक्षहरु

- स्थानीय क्षेत्रमा तथा भूगोलमा आवश्यक मध्यम स्तरीय जनशक्ति स्थानीय स्तर तथा व्यक्तिबाट आपूर्ति भएको ।
- यस सामुदायिक क्याम्पसबाट समुदायका मानिसहरुले स्नातक तहको उच्च शिक्षा आर्जन गर्न चाहने विद्यार्थीहरुले गाउँमा नै स्नातकसम्मको शिक्षा प्राप्त गरी वा गर्ने अवसर प्राप्त भएको छ ।
- ग्रामिण स्तरमा बसोवास गर्ने छोरी बुहारीले स्नातक तहसम्मको शिक्षा घरमा नै बसोवास गरी प्राप्त गर्दा शिक्षित आमाको संख्याबाट शिक्षित परिवार निर्माणमा सहयोग पुगेको देखिन्छ ।

- कक्षा १२ को शिक्षा उत्तीर्ण गरी शहर जान नसकेका र आर्थिक क्षमता कमजोर भएका विद्यार्थीहरूका लागि घरको सुठोपिठो खाएर छात्रवृत्ति प्राप्त तथा न्यून शुल्कमा शिक्षा हासिल गरी रोजगारका अवसर प्राप्त गर्दै आर्थिक स्तर सुधार तथा सामाजिक विकासमा योगदान पुगेको देखिन्छ ।
- हालसम्म क्याम्पसलाई यस क्याम्पसको संस्थापक मात्र संस्था श्री ज्ञान प्रकाश मा.वि. घोराखोरीद्वारा भौतिक स्रोतहरू भवन, कक्षाकोठा, खेलमैदान, खानेपानी आदि थुप्रै स्रोतहरूको उपयोग गर्न दिएकाले धेरै सहयोग पुगेको छ ।

९. क्याम्पसका दुर्बल पक्षहरू

- क्याम्पसको आफ्नो स्वामित्वमा रहेको जग्गामा आफ्नो भवन निर्मा गर्न नसक्नु
- लाइब्रेरीमा पर्याप्त पाठ्यपुस्तक र सन्दर्भपुस्तकको व्यवस्था गर्न नसक्नु
- क्याम्पस सञ्चालनका लागि आवश्यक अर्थिक अभाव रहनु
- क्याम्पसको आफ्नो भवन नभएकाले प्रशासनिक कार्य सञ्चालनका लागि आवश्यक मात्रामा कोठाहरूको अभाव रहनु
- पठन पाठन र प्रशासनिक कार्यका लागि पर्याप्त मात्रामा जनशक्ति नहुनु
- आवशयका अनुसार पूर्णकालिक शिक्षकको व्यवस्था गर्न नसकिएको ।

१०. क्याम्पसका चुनौतिहरू

- आर्थिक स्रोतको व्यवस्थापन गरी उपयुक्त ठाउँमा क्याम्पसको आफ्नै जग्गामा भौतिक संरचना निर्माणमा चुनौति ।
- विकास हुँदै गएको प्रविधिसँग शिक्षालाई व्यवसायिक बनाउन चुनौति रहेको ।
- दिगो आर्थिक स्रोत व्यवस्थापन विना पूर्णकालिन अध्यापकको व्यवस्थापनमा चुनौति देखिन्छ ।
- दुर्गम क्षेत्रका कारण दिगो इन्टरनेट प्रविधिको पहुँचमा पुग्न चुनौति रहेको ।
- वर्तमान परिवेश अनुसार सूचना संचार प्रविधिको पहुँचमा चुनौति रहेको ।
- आम्दानी र खर्च बीच सन्तुलन गर्न चुनौति देखिएको ।

११. क्याम्पसका तत्कालिक कार्यक्रम

- उपयुक्त स्थानमा जग्गा खरिद गरी भवन निर्माण गर्नुपर्ने ।
- स्रोत खोजी गरी आर्थिक व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
- पूर्णकालिन अध्यापकको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
- पुस्तकालयमा नयाँ पाठ्यक्रम अनुसारका पाठ्यपुस्तक र सन्दर्भपुस्तकहरूको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
- आर्थिक स्रोतको दिगो व्यवस्थापन गर्नुपर्ने ।
- यस क्याम्पसले गर्ने नियमित कामहरूलाई अभि सरल र छिटो छरितो तरिकाबाट व्यवस्थापन तथा सम्पादन गर्ने ।

१२. क्याम्पसका दीर्घकालीन कार्यक्रमहरू

- विद्यालयमा आश्रित क्याम्पसलाई आगामी तीन वर्षभित्र पूर्णरूपमा भौतिक पक्षमा आत्मनिर्भर बनाउने योजना निर्माण गरी अघि बढ्ने ।
- हाल पढाइ भइरहेका विषयहरूमा सीमित नरही अन्य विषयहरूको पनि अनुमति लिइ कक्षा सञ्चालनको व्यवस्थापन गर्न आर्थिक साथै भौतिक स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने ।
- यस क्याम्पसलाई बहुमुखी क्याम्पसको रूपमा अघि बढाउने ।
- पूर्णकालिन जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने ।
- क्याम्पसमा नियमित पठन पाठनमा उपस्थित हुन नसक्ने विद्यार्थीहरूको लागि **Online** मार्फत पठन पाठन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

अन्त्यमा पूर्ण सामुदायिक सेवामूलक र नाफा रहित यस ज्ञान ज्योति सामुदायिक क्याम्पसले देश निर्माणमा ग्रामीण क्षेत्रको समग्र विकासमा शिक्षा प्रदान गरी सहयोग पुऱ्याउदै आएको छ । यस क्याम्पसको भौतिक, शैक्षिक विकासमा विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, गाउँपालिका, शिक्षा शाखा वडा कार्यालय साथै अन्य संघसंस्था सबैको सहयोगले क्याम्पसको सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाउन सहयोग मिलेको कुरा यस क्याम्पस साथै सरोकारवाला सबैको ठम्याई रहेको देखिन्छ ।

.....

गणेश प्रसाद कट्टेल

नि. क्याम्पस प्रमुख
प्रतिवेदक